

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייים

ע"פ 2333/17

לפני: כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר
כבוד השופטת ע' ברון
כבוד השופט י' אלרון

המערער: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת
בתפ"ח 18347-07-15 מיום 31.1.2017, שניתן על-ידי
כב' סגן הנשיא ב' ארבל והשופטים ש' אטרש וי'
אברהם

תאריך הישיבה: י"ג בחשוון התשע"ט (22.10.2018)

בשם המערער: עו"ד אלעד בלעיש; עו"ד דאהר ואסים

בשם המשיבה: עו"ד עידית פרג'ון

פסק-דין

השופט י' אלרון:

1. ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת (סגן הנשיא ב' ארבל והשופטים ש' אטרש וי' אברהם) בתפ"ח 18347-07-15 מיום 31.1.2017, בגדרו הורשע המערער בעבירה של רצח בכוונה תחילה לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), והושת עליו עונש מאסר עולם.

2. על פי עובדות כתב האישום, המערער והמנוחה ניהלו מערכת יחסים זוגית במשך כעשרים שנה. השניים התגוררו תחילה במרכז הארץ, יחד עם בנם המשותף, ליד שנת 2006 (להלן: הקטין), ובשנת 2009 עברו להתגורר במושב בצפון הארץ (להלן: המושב), שבו בנו בהמשך את ביתם (להלן: הבית).

לאחר המעבר למושב התקשה המערער לשמר את העסק שניהל באזור המרכז בשל המרחק הגיאוגרפי בינו לבין מקום מגוריו, והחל לצבור חובות כספיים. בעטיים של חובות אלה נאלץ המערער למכור את העסק, ונותר מחוסר עבודה. המערער ביקש מהמנוחה למכור את הבית ולשוב להתגורר באזור המרכז, ולאחר שסירבה לכך, ביקש לקבל את חלקו בשוויו של רכושם המשותף, על מנת שיוכל לעבור להתגורר באזור המרכז ולשלם את חובותיו הכספיים.

במהלך שלוש השנים שקדמו להגשת כתב האישום חלה הידרדרות ביחסים בין המערער לבין המנוחה, על רקע מחלוקת שנתגלעה ביניהם בנוגע לחלוקת רכושם המשותף. לאורך תקופה זו המשיכו השניים להתגורר בחדרים נפרדים בביתם שבמושב.

בכתב האישום מתואר כי במהלך התקופה האמורה השמיע המערער, במספר הזדמנויות, איומים על חייה של המנוחה בפני קרובי משפחתה, ונטען כי בהמשך, במועד שאינו ידוע במדויק, גמלה בלבו החלטה להמיתה.

ביום 15.6.2015 חזר המערער אל הבית שבמושב לאחר ששהה בתל-אביב במשך כחודש וחצי. למחרת, בסמוך לשעה 6:00 בבוקר, ישב המערער בפינת האוכל שבבית ושתה קפה, כשברשותו סכין שבה הצטייד מבעוד מועד (להלן: הסכין). בסמוך לשעה 06:45, בעת שהבחין המערער במנוחה יוצאת מהחדר שאותו חלקה עם הקטין, גמר בדעתו להוציא את החלטתו האמורה אל הפועל. המערער קם לעבר המנוחה, דקר אותה מספר דקירות באמצעות הסכין בצווארה, חתך אותה בגבה ופצע אותה בכפות ידיה, והכל לנגד עיניו של הקטין.

כתוצאה ממעשיו של המערער נגרמו למנוחה ארבעה פצעי דקירה בצוואר ובבסיסו, מלפנים ומאחור, חתכים בעורקי וורידי הצוואר הראשיים משני הצדדים, חתך בווריד התת-בריחי השמאלי, קטיעה מלאה של קנה הנשימה, פצעי חתך בגב העליון ופצעי חתך בכפות הידיים. המנוחה נפטרה כתוצאה מפצעי הדקירה בצווארה, אשר גרמו לאיבוד דם נרחב ולקטיעה של קנה הנשימה, שמנעה כניסת אוויר לריאותיה.

ההליך בבית המשפט המחוזי וגרסאות המערער

3. במסגרת ההליך מסר המערער מספר גרסאות אשר נבדלות בפרטיהן. גרסתו הראשונה נלמדת משיחתו עם מוקדנית המשטרה (ת/13), תמלול שיחת המערער עם

מוקד 100 מיום 16.6.2015), אשר נערכה מיד לאחר שעזב את זירת האירוע, ובה סיפר המערער כי המנוחה הסבה נזק לעצמה באמצעות זכוכית או סכין שאחזה בידה.

גרסתו השנייה של המערער ניתנה בתחנת המשטרה, מיד לאחר מעצרו (ת/21, הודעת המערער מיום 16.6.2015 בשעה 10:32), שם טען כי בבוקר האירוע המנוחה התהלכה ברחבי הבית כשהיא אוחזת סכין, וכי בהמשך, לאחר שנפפה בסכין לנגד עיניו, דחף אותה והיא נפלה על הסכין, שנעצה בצווארה.

את גרסתו השלישית מסר המערער במענה לכתב האישום. בגדר גרסתו זו הודה המערער כי בבוקר האירוע התנהל בינו לבין המנוחה וויכוח ספונטני שהתפתח למריבה, וטען כי המנוחה יצאה לקראתו כשהיא אוחזת בסכין והתקרבה אליו באופן מאיים. המערער טען כי מרגע שהחלה המריבה, הוא אינו זוכר דבר.

את גרסתו האחרונה מסר המערער בעדותו בבית המשפט המחוזי, והוא דבק בה גם במסגרת הערעור שלפנינו. בעדותו הודה המערער בכך שגרם למותה של המנוחה, אך טען כי הדבר לא נעשה בכוונה תחילה. לגרסת המערער, בבוקר יום 16.6.2015, בעודו שותה קפה, התקרבה אליו המנוחה באופן מאיים כאשר היא צועקת לעברו ואוחזת בידה סכין. בנסיבות אלה, כך נטען, קפץ המערער על המנוחה וניסה להוציא את הסכין מידה, דבר אשר הוביל למאבק פיזי שבמהלכו נפגעה המנוחה מהסכין. המערער טען כי אינו זוכר את מעשה הדקירה עצמו, ובכלל זה את מספר הדקירות ומיקומיהן.

המערער טען בפני בית המשפט המחוזי כי אין לתמוה על השוני בין גרסאותיו או לראות בו נימוק להטלת ספק באמינות גרסתו העדכנית, אשר התגבשה לאחר שעבר סדרת טיפולים פסיכיאטריים אצל פרופסור שמואל טיאנו (להלן: פרופ' טיאנו) ומהווה, לשיטתו, הצגה של הדברים כהווייתם. זאת, לטענתו, מאחר שבזמן שמסר את גרסאותיו היה נתון ב"בבועה של חלום", כהגדרתו (פרוטוקול הדיון מיום 26.10.2016, עמוד 159, שורות 26-30).

בתמיכה לטענתו זו הניח המערער לפני בית המשפט המחוזי חוות דעת פסיכיאטרית מטעם פרופ' טיאנו מיום 18.10.2016 (נ/12; להלן: חוות דעתו של פרופ' טיאנו), שבה הועלתה הסברה כי עד למפגש הטיפול השני עם פרופ' טיאנו, המערער סבל מ"קיעון רגשי-קוגניטיבי", המהווה "מעין אמונה שאינה ניתנת לערעור בגרסה מסוימת של אירועים ואשר לא ניתן להעמידה בספק גם לכשהיא נוגדת ממצאים

אובייקטיבים המוצגים וסותרים את גרסתו [של המערער – י' א'] בבירור, ומופיע לעתים כ"תגובה רגשית למצב דחק חריף" (שם, בעמודים 3-4).

עוד נכתב בחוות הדעת כי לאחר שני מפגשי טיפול, המערער "הצליח [...] לשחזר מספר חוויות באותה שרשרת אירועים", וכי הוא "מסוגל כיום להיעזר בעורכי דינו לצורך הגנתו" (שם, בעמודים 4-5).

4. בפסק דין יסודי, סדור ומנומק הרשיע בית המשפט המחוזי את המערער ברצח המנוחה בכוונה תחילה.

את הכרעת דינו השתית בית המשפט המחוזי, בית היתר, על אמרתיה של המנוחה מהעת שקדמה לאירוע ועל עדויות בני משפחה; על ממצאים מהזירה ומנתיחת גופתה של המנוחה; על עדותו של הקטין, וכן, במידת מה, על עדותו של המערער עצמו.

במסגרת בחינת חומר הראיות התייחס בית המשפט לשוני שבין גרסאותיו של המערער, והתרשם כי: "גרסתו [...] ביחס לאופן התרחשותו של האירוע ולנסיבות שאפפו אותו לא הייתה אחידה ועקבית", וכי: "ניכר כי חלה התפתחות בין גרסה לגרסה".

בנוסף, עמד בית המשפט על כך שגרסאותיו של המערער עומדות בסתירה ליתר חומר הראיות בתיק, ובכללן ממצאי הזירה, כפי שעלו מחוות-דעת מומחה שערך חוקר הזירה פקד ירון חירובסקי (ת/48) ומעדותו בפני בית המשפט (פרוטוקול הדיון מיום 6.3.2016); ממצאי נתיחת גופתה של המנוחה, כפי שעלו מחוות הדעת שערכה ד"ר הדס גיפס – רופאה משפטית מהמרכז הלאומי לרפואה משפטית (ת/53), אשר העידה בהמשך בנוגע לפציעות והחבלות שנגרמו למנוחה ולסיבת מותה (פרוטוקול הדיון מיום 16.3.2016); וכן עדותו של הקטין, אשר צפה במתרחש מתוך חדר השינה שבבית, בפני חוקרת הילדים גב' לביבה נאסר (ת/64). לבסוף, התייחס בית המשפט לפערי הזיכרון הנטענים על-ידי המערער ביחס לרגעי הדקירה, והדגיש כי בעדותו גילה המערער "זיכרון נקודתי וסלקטיבי", ולא גרסה חדשה אשר משקפת התקדמות בהבנתו את רצף ההתרחשויות בבוקר האירוע, כנטען בחוות דעתו של פרופ' טיאנו. בסיכומם של דברים, קבע בית המשפט כי גרסתו העדכנית של המערער "נראית בלתי סבירה ובלתי אמינה".

5. במישור העובדתי קבע בית המשפט המחוזי, בין היתר על בסיס עדויות בני משפחת המנוחה ואמרותיה שלה, אשר התקבלו לפי סעיף 10(2) לפקודת הראיות, כי ברקע מעשה הרצח ניצב סכסוך שהתקיים בין המערער לבין המנוחה במשך מספר שנים, וכי בסמוך לאירוע איים המערער כי ישים קץ לסכסוך בעת הקרובה, תוך שהתבטא, בין היתר, כי "ישחט" את המנוחה, וכי ישים קץ לחייה ולחיי הקטין. עוד קבע בית המשפט בהקשר זה כי המנוחה חששה מאוד מפני המערער ביממה שקדמה למעשה הרצח.

באשר להשתלשלות האירועים ביום הרצח קבע בית המשפט, בהתאם לממצאי זירת האירוע; לעדותה של ד"ר גיפס; ולעדות המערער עצמו, כי בבוקר אותו היום קם המערער ממקום שבתו במטבח שבבית והתקרב אל המנוחה, אשר נסוגה מפניו לכיוון המעבר לחדרי המגורים, שם נמצאה בהמשך גופתה. צוין, כי המנוחה מצאה את מותה כתוצאה ממספר דקירות סכין שנדקרה בידי המערער בפלג גופה העליון, ששלוש מהן קטלניות, באופן שבכל אחת מהן בנפרד היה כדי להביא למותה, וכי אלה נעשו באמצעות סכין מטבח שאורך להבה 20 ס"מ. עוד נקבע כי המנוחה נדקרה גם בהיותה עומדת וגם בעת שגופה היה צמוד לפני הקרקע, דבר אשר נתמך גם בעדות הקטין, שהעיד כי המערער דקר את המנוחה בעודה שרועה על הקרקע.

6. במישור המשפטי קבע בית המשפט המחוזי כי בנסיבות העניין נתמלאו יסודותיה של עבירת הרצח לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין.

בית המשפט ציין בהכרעת דינו כי על אף שלא ניתן לקבוע ממצא חד משמעי בשאלה אם המערער הצטייד מראש בסכין המטבח שבאמצעותה דקר את המנוחה או שמא נטל אותה מידיה, כטענתו, אין מחלוקת כי בשלב זה או אחר, המערער אחז בסכין ודקר את המנוחה מספר פעמים דקירות מכוונות. בית המשפט קבע כי די ב"עצם נטילת הסכין, בין מידי המנוחה ובין ממקום הימצאו, אחיזת הסכין כשהוא מכוון לפגיעה, ושימוש בו לשם דקירת המנוחה באופן חוזר ונשנה", כדי למלא את יסוד ההכנה הנדרש בסעיף 30(א)(2) לחוק העונשין.

עוד קבע בית המשפט המחוזי כי התקיימות יסוד ההחלטה להמית נלמדת הן מהאיומים שהשמיע המערער בתקופה שקדמה למעשה הרצח, כעולה מאמרותיהם ועדויותיהם של בני משפחת המנוחה, הן משילוב נסיבות ביצועו של המעשה ב"חזקת הכוונה". בפרט, קבע בית המשפט כי ריבוי הפגיעות בגופה של המנוחה, אשר כוונו ופגעו בחלקן באזורים רגישים וחיוניים; העובדה כי המערער הוסיף לדקור את המנוחה

גם כאשר כבר הייתה שכובה על הרצפה; וכן הימנעותו של המערער מלטפל במנוחה, כל אלה מצביעים על כך שהלה פעל בכוונה לקטול את המנוחה, תוך מודעות לתוצאות מעשיו ותפץ בהגשמתן.

בהמשך קבע בית המשפט כי אין בתיאורו של המערער את התנהגות המנוחה עובר לאירוע ואת תחושותיו בעקבות התנהגות זו, כדי להצביע על קיומו של קינטור במישור האובייקטיבי או הסובייקטיבי.

7. בהכרעת הדין דחה בית המשפט המחוזי את טענתו של המערער לפיה מעשיו חוסים תחת סייג ההגנה העצמית, בקובעו כי בנסיבות העניין, המערער לא הרים את הנטל להוכחת התקיימותם של התנאים הקבועים בסעיף 34 לחוק העונשין, כפי שפורשו בפסיקתו של בית משפט זה.

ראשית, ציין בית המשפט כי אף לפי גרסת המערער, היה זה הוא שיזם את העימות עם המנוחה שעה שהתקדם לעברה ודחף אותה, לאחר שנפפה מולו בסכין. לפיכך, נקבע כי אין מדובר בהדיפת תקיפה שלא כדין מצד המנוחה, אלא בתקיפתו של המערער אותה, לאחר שניסתה להימלט מפניו אל חדר השינה. שנית, נקבע כי בנסיבות העניין המערער לא היה נתון בסכנה ממשית ולא היה צורך בתגובה מידית להדיפת תקיפה מצד המנוחה. את קביעתו זו נימק בית המשפט המחוזי בכך שמרגע שהוצאה הסכין מידי המנוחה – עובדה שעליה עמד אף המערער עצמו באמרותיו ובעדותו – “פגה הסכנה אותה ביקש [המערער – י' א'] למנוע”. שלישית, נקבע כי בעניינו של המערער לא מתקיים תנאי הנחיצות, וזאת מאחר שהלה יכול היה למנוע את התקיפה מבעוד מועד לו היה מתרחק ממקום האירוע ואילו היה נוקט באמצעים אחרים, פוגעניים פחות, בכדי להימנע מדקירת המנוחה. רביעית, נקבע כי לא מתקיים תנאי הפרופורציה, המחייב את קיומו של יחס ראוי בין הנזק הצפוי מן התקיפה שאותה ביקש הנאשם למנוע לבין הנזק הצפוי מפעולת ההגנה העצמית. זאת, מאחר שהמערער דקר את המערערת ארבע דקירות נפרדות שלפחות שלוש מהן קטלניות.

8. בית המשפט המחוזי גזר את דינו של המערער, והשית עליו עונש מאסר עולם כמצוות החוק ופיצוי בסך 285,000 ש”ח לטובת הקטין.

בתוך כך דחה בית המשפט המחוזי את בקשת המערער כי יושת עליו עונש מופחת בהתאם להוראת סעיף 300א(ב) לחוק העונשין, אשר נסמכה על טענתו כי מעשהו חרג “רק במידה מועטה” ממתחם הסבירות הנדרשת למעשה הגנה עצמית לפי

סעיף 34טז לחוק העונשין. בעניין זה קבע בית המשפט כי אף לו התקבלה גרסת המערער לאירועים, דקירת המנוחה ארבע דקירות, ששלוש מתוכן פגעו באזורים רגישים במיוחד וחלקן בוצעו לאחר שהוכרעה ונפלה, וזאת לאחר שהסכין נלקחה מידיה – מהווה "חריגה רבתי מכל אמות מידה סבירות של התגוננות עצמית".

למען הדיוק יצוין כי על אף שטענה זו מתייחסת, מבחינה עניינית, לגזירת העונש, בית המשפט מצא לדון בה במסגרת הכרעת הדין. את בחירתו זו נימק בית המשפט בכך שהמערער "מיקד את הגנתו בטענה להגנה עצמית", וכתוצאה מכך, התשתית הראייתית הנדרשת לדיון בטענת המערער לענישה מופחתת הייתה פרוסה בפניו כבר בשלב זה.

9. מכאן הערעור שלפנינו, אשר מופנה כלפי הכרעת דינו וגזר דינו של בית המשפט המחוזי.

בשלב זה יצוין – בתמצית בלבד – כי השגותיו של המערער ביחס להכרעת הדין מתמקדות בקביעת בית המשפט המחוזי כי בנסיבות המקרה התקיים בו היסוד הנפשי הנדרש להתגבשות עבירת הרצח, בעוד שטענתו המתייחסת לגזר הדין היא כי נסיבות המקרה, ובעיקר התנהגותה התוקפנית הנטענת של המנוחה עובר לביצוע הרצח, מצדיקות הפחתה בעונשו בהתאם לסעיף 300(א)(ב) לחוק העונשין.

המשיבה, מנגד, סבורה כי יש לדחות את הערעור. לטענתה, יש להותיר את הכרעת דינו של בית המשפט המחוזי על כנה, מאחר שמדובר ב"הכרעת דין עובדתית" המתבססת על תשתית ראייתית רחבה אשר אינה מתיישבת עם "גרסאותיו המתפתחות" של המערער לאורך ההליך, כהגדרתה. לשיטת המשיבה, התמונה הראייתית כפי שנקבעה על-ידי בית המשפט המחוזי מחייבת את המסקנה כי המערער רצח בכוונה תחילה את המנוחה, לאחר שאיים שיעשה כן, והוציא את איומו אל הפועל באופן המשקף את כוונתו זו.

באשר לגזר הדין טוענת המשיבה, כי לא מתקיימות נסיבות המצדיקות הפחתה בעונשו של המערער, וזאת לנוכח הפערים בין גרסאותיו השונות לאירועים וסתירתן את חומר הראיות בתיק, כמו גם בשל האופן הגורף שבו נדחתה טענתו לתחולתו של סייג ההגנה העצמית במסגרת הכרעת הדין. על כן טוענת המשיבה כי יש להותיר על כנו את עונש מאסר העולם שהוטל על המערער.

10. לאחר שעיינתי בהודעת הערעור על נספחיה ובפסק דינו של בית המשפט המחוזי, ולאחר שמיעת טענות הצדדים בדיון שנערך לפנינו, הגעתי לכלל מסקנה כי בדין הורשע המערער בעבירה של רצח בכוונה תחילה, ובדין הושת עליו עונש של מאסר עולם. אעמוד להלן על נימוקיי למסקנות אלו.

הערעור על הכרעת הדין

11. אין חולק על כך שהמערער הוא זה שהביא במעשיו למותה של המנוחה, ועל כן, לא קיים ספק בדבר התקיימותו של היסוד העובדתי בעבירת הרצח לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין. הערעור שלפנינו נסוב, בעיקרו, על שאלת קיומה של "כוונה תחילה", המהווה תנאי הכרחי להרשעתו של נאשם בעבירה זו.

כפי שכבר נקבע בפסיקתו של בית משפט זה, הדרישה ל"כוונה תחילה", אשר מוגדרת בסעיף 301(א) לחוק העונשין, מורכבת משלושה יסודות מצטברים: "החלטה להמית", "הכנה" ו"העדר קנטור" (וראו, למשל, ע"פ 3071/01 מאירוב נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (16.11.2006); ע"פ 8267/04 ברוד נ' מדינת ישראל, פסקה 44 (25.3.2010)).

לטענת המערער, לא התקיים בו אף אחד מיסודותיה של דרישת הכוונה. אדרש להלן לכל אחד ממרכיביה של טענה זו, כסדרם בטיעון בכתובים.

12. לעניין יסוד ההכנה, טוען המערער כי מדובר ב"אירוע ספונטני", אשר "התרחש בהפתעה" וללא תכנון מוקדם, ועל כן שגה בית המשפט המחוזי בקובעו כי יסוד זה מתקיים בעניינו. לשיטת המערער, טענה זו נתמכת בחומר הראיות, ובפרט, בעדותו ובממצאים מזירת האירוע, אשר מלמדים על כך שסדר יומו בבוקר יום 16.6.2015 התנהל "בצורה שגרתית", ובאופן שאינו מצביע על "אדם שמתכנן רצח", כהגדרת בא-כוחו בדיון לפנינו.

בהקשר זה מדגיש המערער את קביעתו של בית המשפט המחוזי, שלפיה לא ניתן לקבוע ברמת הוודאות הנדרשת כי הוא זה שנטל מהמטבח את הסכין ששימשה לדקירתה של המנוחה, וטוען כי קביעה זו "שומטת את הקרקע" תחת ניסיונה של המשיבה להצביע על כך שהצטייד מבעוד מועד בכלי הרצח.

עוד טוען המערער כי קביעתו של בית המשפט, שלפיה די בעצם אחיזת הסכין והנפתה לעבר המנוחה באופן חוזר ונשנה כדי לקיים את יסוד ההכנה, גם כאשר "כל יתר הנסיבות מצביעות על כך שמדובר באירוע ספונטני", מבטאת פרשנות שגויה של יסוד ההכנה. לשיטת המערער, פרשנות כזו "מטשטשת את הגבול" בין יסוד ההכנה ליסוד ההחלטה להמית, ועלולה "לבטל כליל", כהגדרתו, את ההבדל בין עבירת ההריגה לעבירת הרצח.

13. דין הטענה להידחות.

יסוד ההכנה הנדרש להתגבשות עבירת הרצח הוא יסוד פסי טהור, הממוקד בצעדים המעשיים שנקט נאשם לקראת ביצוע מעשה ההמתה, לרבות הכנת האמצעים אשר ישמשו אותו לצורך כך (וראו ע"פ 1119/11 אבו סרחאן נ' מדינת ישראל, פסקה 62 (5.5.2015)). בית משפט זה חזר ושנה כי יסוד ההכנה עשוי להתגבש במגוון נקודות לאורך ציר ההתרחשות שקדם למעשה ההמתה, ולעתים אף במובלע בתוך המעשה עצמו, וכחלק בלתי נפרד ממנו (ראו, למשל: ע"פ 339/84 רבינוביץ נ' מדינת ישראל, פ"ד לט(4) 259, 253 (1985); ע"פ 4317/97 פוליאקוב נ' מדינת ישראל, נג(1) 289, 303 (1999); ע"פ 10082/04 אברמוב נ' מדינת ישראל, פסקה 32 (25.10.2006); ע"פ 1310/12 שוורצמן נ' מדינת ישראל, פסקה 41 (3.11.2014)).

אני סבור כי בנסיבות העניין, בדין קבע בית המשפט המחוזי כי מעשיו של המערער ממלאים אחר יסוד ההכנה: גם במנותק מהשאלה אם המערער הצטייד מבעוד מועד בסכין אם לאו, מעשיו מעת שהתחיל המאבק הנטען על-ידו בינו לבין המנוחה, בדגש על הוצאת הסכין מידיה (באופן אשר סיפק לו, למעשה, את האמצעי לקטילתה), ובהמשך, אחיזת הסכין והפנייתה כלפי המנוחה וכן נעיצתה בגופה שוב ושוב, מהווים צעדים ממשיים לקראת ביצוע מעשה ההמתה.

בעניין זה, לא מצאתי ממש בטענתו של המערער בדבר החשש מ"טשטוש" הגבול שבין יסוד ההכנה לבין יסוד ההחלטה להמית. אמנם, על דרך הכלל יש להפריד בין שלב ההכנה לבין שלב ההחלטה להמית, אך כידוע, לעתים "החלטה להמית ומעשה הכנה שלובים ואחוזים זה בזה, ואלה יחדיו עשויים להתמזג עם מעשה ההמתה עצמו עד שאין פסק זמן נראה לעין בין זה לזה" (ראו: ע"פ 759/97 אליאבייב נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(3) 468, 469-470 (2001) (להלן: עניין אליאבייב); יורם רבין ויניב ואקי דיני עונשין כרך א, בעמוד 388 (מהדורה שנייה, 2010)).

14. ביחס ליסוד ההחלטה להמית טוען המערער כי לא הוכח מעל לכל ספק סביר כי צפה את התוצאה הקטלנית, וכי חפץ במותה של המנוחה.

בהקשר זה נטען כי שגה בית המשפט המחוזי בקובעו כי המערער השמיע באזניהם של בני משפחת המנוחה איומים על חייה בתקופה שקדמה למעשה הרצח, באופן אשר יש בו כדי ללמד על הלך רוחו ולתרום להוכחת יסוד ההחלטה להמית. לשיטת המערער, בית המשפט המחוזי "לא הזהיר את עצמו היטב" שמא כל אחת מעדויותיהם של בני המשפחה, אשר מתייחסות לאיומים האמורים – מהווה "עדות קרובים הנובעת מקשר שקשרו ביניהם", ועל כן, לעמדת המערער, לא היה מקום לייחס לעדויות אלה מהימנות גבוהה ולבסס עליהן את הקביעה העובדתית האמורה.

בנוסף טוען המערער כי בניגוד לקביעת בית המשפט המחוזי, נסיבות המעשה אינן מלמדות על כוונתו להמית את המנוחה. לשיטתו, מאחר ש"הצוואר הינו איבר גלילי ורך יחסית", אין בעומקן של תעלות הדקירה בצוואר ובקטיעת קנה הנשימה כדי להקים את "חזקת הכוונה". עוד נטען כי אין במספרן של הדקירות כדי ללמד על כוונה להמית, וזאת מאחר שהדקירות בוצעו ברצף, ובטווח זמנים "מאוד מאוד קצר", כהגדרת המערער. לשיטת המערער, טענתו זו מוצאת חיזוק בעובדה שיצר קשר עם כוחות ההצלה לאחר האירוע, ואף "ביקש מהם להזדרז ולהגיע".

15. אף את טענותיו אלו של המערער אין לקבל.

כוונתו של המערער לקטול את המנוחה נלמדת מעדויותיהם של בני משפחתה, אשר העידו, כמפורט בהרחבה בהכרעת דינו של בית המשפט המחוזי, כי עובר לביצוע המעשה ביטא המערער שוב ושוב איומים כלפיה וכלפי הקטין. כך למשל, העיד אחיה של המנוחה כי: "הנאשם [המערער – י' א'] אמר בפניי לא פעם שהוא עולה למעלה, הוא מעלה איתו עוד שני אנשים [הכוונה למנוחה ולקטין – י' א'], אין לו מה להפסיד" (פרוטוקול הדיון מיום 15.2.2016, עמוד 55, שורות 3-4). דברים ברוח דומה אמרה גיסת המנוחה בעדותה, בזו הלשון (פרוטוקול הדיון מיום 21.2.2016, עמוד 56, שורות 2-5):

"העדה, גב' א.: הוא התבטא במילים כן, אני אקח איתי, אני אלך ואני אקח איתי עוד 2, אני יוצא מפה רק בארון, אני אקח איתי עוד 2, אני אעשה לזה סוף אני אשחט אותה ואז הוא קירב את אצבעו אל צווארי כך. מראה תנועת שיסוף".

כב' הש' ארבל:

כמו כן, על פי עדות אחיינה של המנוחה, המערער התבטא באוזניו כי "אני רואה שאין, שאין מוצא, שאף אחד לא עוזר לי, ואם אני לא אקבל את מה שמגיע לי אז אני אהרוג אותה ואת הילד" (פרוטוקול הדיון מיום 9.3.2016, עמוד 60, שורה 6), ובהמשך סיפר לו כי "הוא מגיע לסגור את העניינים". העד הוסיף כי: "אם אינני טועה הוא [המערער – 'א' א'] הוסיף את המילים היא תצא מפה רק בארון" (שם, בעמוד 61, שורות 10-12).

בית המשפט המחוזי הקדיש לבחינת עדויותיהם של בני משפחת המנוחה חלק משמעותי בהכרעת הדין, וקבע כי על אף שמדובר בעדויותיהם של בני משפחה אחת, עדויות אלה מהימנות עליו ואינן נחזות כמתואמות. זאת, בן היתר, בשל ההבדלים בנוסח ובסגנון האיומים שעליהם העידו העדים ובהקשר שבו נאמרו, ולנוכח העובדה שחלק מן העדויות נתמכות במחקרי תקשורת. מסקנתו של בית המשפט ביחס לסוגיה זו נחתמה בהתייחסות ישירה לטענות המערער, בזו הלשון:

"איני מקבל את עמדת ההגנה, כאילו נרקחה הגרסה מראש בידי בני המשפחה. עדויותיהם הנפרדות של העדים, אשר כל אחת מהן מתייחסת לאספקט אחר ומסכת שונה של איומים שהשמיע הנאשם [המערער – 'א' א'], אינן הולמות כוונה משותפת שנתפרה בין כל העדים רק לצורך הפללת הנאשם" (פסקה 54 להכרעת הדין).

איני סבור כי בטענתו של המערער בעניין זה, אשר נטענה בעלמא, יש כדי להצביע על פגם כלשהו בקביעותו של בית המשפט המחוזי בעניין מהימנות עדויותיהם של בני משפחת המנוחה. כפי שצוין בעיקרי הטיעון מטעם המשיבה, קביעות אלה נסמכות על התרשמות בלתי-אמצעית של בית המשפט מן העדים שהופיעו לפניו, ולא מצאתי כי עניינו של המערער נמנה עם המקרים החריגים שבהם יתערב בית המשפט שלעצור בממצאים מסוג זה, לאור יתרונה הברור של הערכאה הדיונית בקביעתם (וראו ע"פ 190/82 מרקוס נ' מדינת ישראל פ"ד לז(1) 225, פסקה 6 (1983); ע"פ 2127/17 עלוש נ' מדינת ישראל, פסקה 32 (28.2.2018)).

16. נוסף על כך, אף אני סבור, כקביעת בית המשפט המחוזי וכטענת באת-כוח המשיבה בדיון לפנינו, כי נסיבות ביצועו של מעשה ההמתה – כפי שהן עולות ממכלול הראיות הקיימות בתיק – מלמדות באופן ברור על כך שהמערער צפה את התוצאה הקטלנית ואף חפץ בהתממשותה.

המערער דקר את המנוחה בצווארה ארבע דקירות סכין, ששלוש מהן קטלניות, ובכך, למעשה, מימש באופן מילולי את איומיו החוזרים ונשנים ואת הבטחתו כי "ישחט" את המנוחה "עם סכין כמו תרנגולת" (עדות בעלה של אחיינית המנוחה; פרוטוקול הדיון מיום 9.3.2016, בעמוד 49, שורות 27-28). בנסיבות אלה, ובפרט לנוכח ריבוי הדקירות; מיקומן – באזור צווארה של המנוחה; וכן עומקן, אשר נע בין 5 ל-10 ס"מ (ת/53, בעמודים 3-4), ההסתברות למותה של המנוחה הייתה כה גבוהה, עד שחזקת הכוונה להמית עולה מן המעשים בעליל, ואחת היא אם הדקירות בוצעו ברצף מהיר או לאורך פרק זמן ממושך יותר (וראו, למשל, ע"פ 228/01 כלב נ' מדינת ישראל, נז(5) 365, פסקה 14 (2003); ע"פ 6671/01 וחידי נ' מדינת ישראל, פסקה 23 (3.7.2003)).

מסקנה זו מתחזקת לנוכח בחינת כלי הרצח ששימש את המערער: דקירת המנוחה נעשתה באמצעות סכין מטבח גדולה בעלת להב שאורכו כ-20 ס"מ (ראו סעיף 146 להכרעת הדין; תמונות מספר 242, 243, 362, 367 בתקליטור התמונות מזירת האירוע, המסומן ת/50; וכן עדותו של המערער בפרוטוקול הדיון מיום 26.10.2016, עמוד 146, שורות 17-18). מדובר בחפץ מסוכן, אשר יכולתו לגרום לפגיעות קטלניות בגופו של הנדקר נהירה לכל, ויפים לעניין זה דבריו של כב' הנשיא (כתוארו אז) מ' שמגר באחת הפרשות:

"הנכונות להשתמש בסכין אינה נטולת הבנה של הסיכונים המתלווים לכך, אלא היפוכו של דבר, מתלווה לה הידיעה, עד כמה הדבר מסוכן ואף יעיל [...] מי שמניף סכין בעלת להב ארוך בכוונה לתוקעו בחזהו של הנתקף, פועל בהכרח באופן מודע ובהבנת מהות המעשה, היינו שהוא מקפח בכך פתיל חייו של מי שניצב מולו" (ע"פ 624/89 יחזקאל נ' מדינת ישראל, פ"ד מה(3) 705, 712-713 (1991)).

עוד יש להוסיף כי המערער המשיך לדקור את המנוחה גם לאחר שהוכרעה ונפלה לקרקע, כפי שעולה מניתוח הממצאים הפורנזיים מהזירה (וראו חוות-דעתו של פקד ירון חירובסקי (ת/48); וכן עדותו בפרוטוקול הדיון מיום 6.3.2016, בעמוד 24, שורות 24-26) ומתמליל חקירתו של הקטין אשר חזה באירוע (ת/64, בעמוד 8, שורות 17-18; יוער כי המערער טוען בערעורו כי הקטין לא יכול היה לראות את האירוע כולו ממקומו בתוך חדר השינה, אולם נדמה כי אין מחלוקת על כך שההתרחשות הייתה

גלויה בפניו מעת נפילתה של המנוחה אל הרצפה, ועל כך העיד המערער עצמו בעדותו, בפרוטוקול הדיון מיום 26.10.2016, עמוד 142).

המערער לא חדל ממעשיו עד אשר ראה את המנוחה "שוכבת כשהיא מתבוססת בתוך שלולית דמה", כהגדרת בית המשפט המחוזי, ואף נמנע מלטפל בפצעה, או, למצער, לנסות לעצור את זרימת הדם. בנסיבות אלה, לא יכול להיות ספק כי בעת ביצוע המעשים, המערער היה מודע לאפשרות מותה של המנוחה כתוצאה מהדקירות שדקר אותה וחפץ בתוצאה הקטלנית.

אבהיר כי אני סבור שיש בטענתו של המערער בדבר ניסיונו שלאחר המעשה להזעיק את כוחות ההצלה לזירת האירוע כדי לכרסם במסקנה האמורה. זאת, לנוכח אופיין הקטלני של הפגיעות שנגרמו למנוחה, אשר לדברי ד"ר גיפס – היה בהן כדי להוביל למותה בתוך זמן קצר ביותר (פרוטוקול הדיון מיום 16.3.2016, עמודים 110-109), ולאור עוצמתה וכובד משקלה של חזקת הכוונה העולה מנסיבות המעשה (והשוו: ע"פ 176/61 אלפסי נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד טז 493, 498-497 (1962); ע"פ 2202/08 פסקו נ' מדינת ישראל (7.3.2012)).

17. לגבי דרישת העדר הקינטור, טוען המערער כי יציאתה של המנוחה בבוקר הרצח לעברו "בצורה מאיימת כשהיא מחזיקה סכין בידה", וכן הקללות והגידופים שהטיחה בו "תוך כדי נפנוף בסכין", גרמו לו "תגובה דיסוציאטיבית, בדומה לתגובה מהלם קרב". את טענתו זו מבקש המערער לתמוך בחוות דעתו של ד"ר טיאנו. לשיטת המערער, מעשיה אלו של המנוחה עולים כדי קינטור במובנו הסובייקטיבי והאובייקטיבי כאחד, ועל כן שגה בית המשפט המחוזי בקובעו כי יסוד זה מתקיים בעניינו.

18. לא מצאתי ממש בטענה זו.

השגותיו של המערער על קביעות בית המשפט המחוזי ביחס ליסוד העדר הקנטור שואבות את כוחן מגרסתו באשר לאופן השתלשלות האירועים בבוקר יום האירוע, ובפרט, מטענתו העובדתית שלפיה המנוחה איימה עליו תוך הנפת סכין בכיוונו עובר למעשה הרצח. בנסיבות העניין, תמים דעים אני עם קביעת בית המשפט המחוזי שלפיה המערער לא יכול היה להיבנות מגרסתו זו, אף לו נקבע כי מדובר בגרסה סבירה ועקבית המתיישבת עם חומר הראיות.

כידוע, יסוד היעדר הקנטור נבחן באמצעות שני מבחנים מצטברים, סובייקטיבי ואובייקטיבי. בעוד שהמבחן הסובייקטיבי מתמקד בהשפעתו של הקנטור הנטען על הנאשם הספציפי, ובשאלה אם זו הביאה אותו לאבדן שליטה עצמית ולביצוע המעשה הקטלני מתוך כוונת קטילה ספונטאנית, עניינו של המבחן האובייקטיבי בשאלה אם "אדם מן היישוב" היה עלול, בהיותו נתון כאותו מצב שבו היה נתון נאשם, לאבד את שליטתו העצמית ולהגיב בדרך הקטלנית שבה הגיב (וראו: ע"פ 9071/92 אזואלוס נ' מדינת ישראל (24.4.1996); ע"פ 7707/11 לחאם נ' מדינת ישראל (29.7.2015)).

בעדותו בפני בית המשפט המחוזי תיאר המערער את גרסתו האחרונה למעשה ואמרותיה של המנוחה בבוקר האירוע, כלהלן:

"ואני ככה, ככה, משחק בטלפון, שומע חדשות, ובאמת, באמת, כמו שאומרים, נהיה רעם ביום בהיר, היא יוצאת מהחדר שלה עם צעקות כאלה, ובאה, אני לא ממש הספקתי להרים את הראש, איך שהרמתי את הראש, ראיתי את הסכין ממש מולי, ממש מולי, שהרמתי אותו, צעקה לי מין צעקה שתוך יום, יומיים אתה מתחפף מפה, משהו כזה" (פרוטוקול הדיון מיום 26.10.2016, עמוד 138, שורות 21-25).

לגישתי, המילים "תוך יום, יומיים אתה מתחפף מפה" מתפרשות, באופן פשוט, כהוראה למערער להסתלק למקום אחר בתוך זמן קצר ולא מייד. מילים אלה, אף אם נאמרו בצעקות וב"נפנוף סכין", כטענת המערער, אינן חושפות כל כוונה לפגיעה מיידית בו ואינן נושאות משמעות פוגענית באופן שיש בו כדי "להוציא מכליו" אדם מן היישוב לו היה נתון במצבו של המערער.

בנוסף, תגובתו של המערער הייתה חסרת כל פרופורציה ביחס להתנהגותה הנטענת של המנוחה, כך שהדרישה לקיומו של יחס סביר בין מעשה ההמתה לקנטור שקדם לו – אינה מתקיימת (וראו, למשל, ע"פ 396/69 אברהם נ' מדינת ישראל, כד 561, 582 (1970); ע"פ 3239/14 חמאיסה נ' מדינת ישראל, פסקה 67 (8.11.2016)). על כן, אני סבור כי בנסיבות העניין לא התקיים קנטור במובנו האובייקטיבי.

בהיות המבחנים מצטברים, כאמור, די בקביעה זו כדי להוביל למסקנה כי התקיימות יסוד "היעדר הקנטור" הוכחה כדבעי במקרה דנן, וכי אין מקום להתערב בקביעותו של בית המשפט המחוזי ביחס לסוגיה זו.

19. משנדחו טענותיו של המערער באשר להכרעת הדין, נמצא כי יש להותיר את הרשעתו ברצח המנוחה על כנה. אפנה עתה לדון בטענתו המופנית כלפי גזר הדין.

הערעור על גזר הדין

20. בהתייחס לגזר הדין טוען המערער כי "הגיב כפי שהגיב לאחר שהרגיש מאוים על-ידי המנוחה ופעל כתגובה למצב דחק חריג", ועל כן, גם אם אין בנסיבות עניינו כדי להקים את סייג ההגנה העצמית הקבוע בסעיף 34 לחוק העונשין – כקביעת בית המשפט המחוזי – יש בהן כדי להצדיק, למצער, הפחתה בעונשו בהתאם לסעיף 300(א)(ב) לחוק.

21. איני סבור כי יש ממש בטענה זו.

סעיף 300(ב) לחוק העונשין מאפשר להטיל על מי שהורשע בעבירת רצח עונש קל ממאסר עולם, במצבים שבהם "מעשהו של הנאשם חרג במידה מועטה, בנסיבות העניין, מתחום הסבירות הנדרשת לפי סעיף 34טז לשם תחולת הסייג של הגנה עצמית, צורך או כורח, לפי סעיפים 34, 34יא, 34יב".

בית משפט זה קבע כי תחולתו של הסעיף שמורה למקרים גבוליים, שבהם קיומו של אחד הסייגים האמורים בו לאחריות הפלילית נשלל אך ורק בשל חריגת מעשהו של נאשם מתחום הסבירות – לא כן כאשר הסייג הנטען לאחריות הפלילית נשלל בשל אי-התקיימות יסודותיו הבסיסיים (וראו, למשל: ע"פ 3596/93 אבו סרור נ' מדינת ישראל, נב(2) 481, 492 (28.5.1998); ע"פ 357/95 וייצמן נ' מדינת ישראל, נא(4) 577 (1997)). מטעם זה, ההכרעה בשאלה אם עניינו של נאשם בא בגדרי סעיף 300(ב), קשורה בטבורה להכרעה בדבר התקיימותו של אחד הסייגים האמורים.

בענייננו, דחיית טענת ההגנה העצמית שהעלה המערער לא נבעה רק מהקביעה כי המעשה "חרג מתחום הסבירות". כפי שנקבע בהכרעת הדין, בעניינו של המערער לא התקיימו מרבית יסודותיו של סייג ההגנה העצמית. בנסיבות מעין אלו, שאלת מידת חריגתו של המעשה מתחום הסבירות כלל אינה מתעוררת.

למעלה מן הצורך אבהיר כי בחינת שאלה זו לגופה מובילה למסקנה זהה: קשה להפריז בתיאור אכזריותו של מעשה הרצח שביצע המערער – מדובר ברצח בוטה, מתועב וחסר עכבות אשר במסגרתו מימש המערער, הלכה למעשה, את איומיו ואת

הבטחתו כי "ישחט" את המנוחה "עם סכין כמו תרנגולת". אף למול גרסתו החדשה של המערער, שלפיה ביצע את המעשים במטרה להגן על חייו, חומר הראיות מלמד כי הלה לא הסתפק בהוצאת הסכין מידיה של המנוחה – כנטען על ידו – או בהדיפתה הלאה ממנו, ואף לא עצר לאחר שהוכרעה ונפלה, מדממת, לקרקע, בעקבות הדקירות שדקר אותה, אלא המשיך במעשיו וכילה בה את זעמו גם בהיותה שרועה על הרצפה. במצב דברים זה, אין כל יסוד לטענה כי מדובר במקרה גבולי אשר חרג אך "במידה מועטה" מתחום הסבירות הנדרשת להגנה עצמית לפי סעיף 34 לחוק העונשין.

בעניין זה, לא מצאתי מקום להידרש לטענותיו של המערער בדבר מצבו הנפשי בעת התרחשות האירוע – כפי שהוא נלמד, לשיטתו, מחוות דעתו הפסיכיאטרית של ד"ר טיאנו. במסגרת חוות הדעת הועלתה האפשרות ש"התפתחות גרסתו" של המערער, כמו גם טענתו המאוחרת כי הוא אינו זוכר דבר מעת התרחשות האירועים, מקורן ב"קיבעון רגשי-קוגניטיבי" שבו היה נתון מאז אירועי יום ה-16.6.2015, וכי קיבעון שכזה עשוי לעתים להופיע כתגובה ל"מצב דחק חריף" – הא ותו לא. אני סבור, בניגוד לטענת המערער ובדומה לקביעת בית המשפט המחוזי, כי היקפה הענייני המצומצם של חוות הדעת אינו מאפשר לחלץ ממנה אמירה פוזיטיבית ביחס למצבו הנפשי של המערער בעת ביצוע המעשים, במובן של תקינות בוחן המציאות שלו, תפקודיו הקוגניטיביים, או יכולתו להבין את מעשיו או להימנע מעשייתם.

משכך, ולנוכח מסקנת הדיון לעיל, בקשתו של המערער להיבנות מחוות דעת זו לעניין שאלת התקיימותם של התנאים המנויים בסעיף 300א(ב) מהווה, למעשה, ניסיון ליצור מעין מזיגה בין הוראות סעיף 300א(ב) להוראות סעיף 300א(א), באופן אשר יאפשר להשית עליו עונש מופחת גם מבלי שהתקיימו תנאי אחד מהסעיפים במלואם. דבר זה אינו מוצא כל עיגון בלשון החוק ואינו עולה בקנה אחד עם האופן המצמצם שבו פורשו הוראותיו של סעיף 300א בפסיקתו של בית משפט זה (וראו, למשל: ע"פ 2130/95 בשיר נ' מדינת ישראל, נא(3) 456 (1997); ע"פ 7408/09 גדו נ' מדינת ישראל (10.3.2013); ע"פ 6318/12 פהים נ' מדינת ישראל (20.1.2016)).

לנוכח כל האמור, בדין קבע בית המשפט המחוזי כי לא עלה בידי המערער להוכיח במאזן ההסתברויות כי מעשיו נופלים לגדרי סעיף 300א(ב), ואף אני סבור כי בנסיבות העניין אין כל הצדקה להפחתה בעונשו.

22. בשולי הדברים, אך לא בשולי חשיבותם, אוסיף כי רק לפני ימים אחדים, ביום 25 בנובמבר, צוין בישראל ובמדינות רבות ברחבי העולם יום המאבק הבינלאומי באלימות נגד נשים. במקרה שלפנינו, רצח המערער את אשתו המנוחה באכזריות על רקע סכסוך כלכלי במטרה להשיג את אשר סבר כי "מגיע לו" (וראו פרוטוקול הדיון מיום 9.3.2016, עמוד 60, שורה 6), וזאת בהיותה בתוך ביתה שלה – מרחב שחלקה עמו ושאמור היה להיות מקום מפלטה ומבצרה. מקרה זה מהווה "מופע" טיפוסי – אם כי חריג וקשה במיוחד בנסיבותיו – של אותה תופעה נפסדת, המהווה חולי חברתי חוצה קבוצות, מגזרים ולאומים שגבה את חייהן של 24 נשים במהלך השנה החולפת.

אחד הקשיים המשמעותיים בהתמודדות עם תופעת האלימות נגד נשים ובהגברת המודעות סביבה טמון בשיעורי הדיווח הנמוכים לגביה, וכן בחששם של המעורבים מלהתלונן על ההתנהגות האלימה או על הסימנים המקדימים לה (וראו, למשל, נתנאל בושרי ורון בן-ארי אלימות במשפחה – תיאוריה ופרקטיקה 82-83 (2012); וכן ד"ר נורית יכימוביץ-כהן אלימות במשפחה בדגש על אלימות כלפי נשים – ריכוז נתוני המשטרה לשנים 2016-2017 (הכנסת, מרכז מחקר ומידע, 2018)). אף בענייננו, נמנעה המנוחה מלהתלונן על האיומים שהשמיע כלפיה המערער חדשות לבקרים ומנעה מבני משפחתה לדווח על כך בעצמם, וזאת בשל פחדה מהמערער. כך עולה, למשל, מעדות אחותה של המנוחה (פרוטוקול הדיון מיום 9.3.2016, עמוד 46, שורות 13-18):

ש" : מדוע לא פנית למשטרה אם את יודעת שאלה היחסים בין השניים?
 ת: אני ביקשתי לפנות, אמרתי לה אני,
 ש: למי אמרת?
 ת: לר' [המנוחה – י' א'], אמרתי לה תקשיבי, המצב לא טוב, אני אתלונן, אני אגש למשטרה, היא אמרה לי ביום שתיגשי הוא ירצח אותי, הוא יגמור אותי. את רוצה לזרוז את זה? בבקשה".

היבט חמור נוסף של תופעה זו הוא העובדה שבמקרים רבים, השלכותיה ונזקיה חורגים מגבולותיה המצומצמים של מערכת היחסים האלימה, ומתפשטים כאדוות על פני המים לעבר בני משפחה, ידידים וחברי קהילה. חומרה יתרה נודעת להשפעתה של התופעה על ילדים אשר גדלים בצלה של האלימות והופכים, בעל כורחם, לעדי ראייה למעשים.

בענייננו, המעשה הנתעב בוצע לנגד עיני בנם הקטין ובעל הצרכים המיוחדים של המנוחה והמערער, והשפעתם של המראות, התחושות והצלילים על נפשו הרכה – מי ישורנה. סבלו של הקטין תואר במכתב קורע לב שקיבלנו לידינו מנציגי משפחת המנוחה, ואבקש להביא את תמצית הדברים כלשונם:

”ויש ילד אחד, מדהים, שנותר יתום מאם שאהב כל כך ושאהבה אותו כל כך, שהיה כל חייה ועולמה [...], ונושא איתו כל יום את הידיעה הקשה מנשוא ואולי אף את המראה הזה של ‘אבא דקר את אמא’. [...] ילד שבבוקר נוראי אחד איבד את שני הוריו וחי את הבור הגדול הזה שנפער בחייו יום יום.”

בשל היבטים אלה, לצד אחרים, בית משפט זה חזר והבהיר כי עבירות אלימות נגד נשים המבוצעות בתוך התא המשפחתי יזכו ליחס מחמיר במיוחד (וראו: ע”פ 618/06 מדינת ישראל נ’ פלוני (19.3.2007); ע”פ 305/12 מדינת ישראל נ’ צוובנר, פסקה 9 (24.6.2013); ע”פ 7701/14 אל טייב נ’ מדינת ישראל (16.5.2016)).

אני סבור כי פסק דינו של בית המשפט המחוזי בעניינינו של המערער משקף היטב את חומרתו הרבה של המקרה שלפנינו, ומבטא נכונה את הצורך בענישה קשה ומרתיעה במקרים מעין אלה.

23. סוף דבר, אציע לחבריי לדחות את הערעור הן לעניין הרשעתו של המערער ברצח המנוחה בכוונה תחילה, הן לעניין עונש מאסר העולם שהושת עליו.

ש ו פ ט

המשנה לנשיאה ח’ מלצר:

אני מסכים.

המשנה לנשיאה

השופטת ע' ברון:

אני מסכימה.

שופטת

הוחלט כאמור בפסק דינו של כב' השופט י' אלרון.

ניתן היום, כ"ד בכסלו התשע"ט (2.12.2018).

שופט

שופטת

המשנה לנשיאה